

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра богослов'я та гуманітарних дисциплін

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ БОГОСЛОВСЬКИХ ДИСЦИПЛІН»

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 04 Богослов'я
спеціальність 041 Богослов'я
освітня програма: Богослов'я

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГА (включаючи електронну пошту, робочий час / місцезнаходження тощо).

Викладач (-і)	Облес Ірина Ігорівна
Контактний тел.	+38(050)578-80-88
Е-mail:	obirig@gmail.com
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=96
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за графіком консультацій викладача, а. 418, головний корпус КПУ <i>Консультації off-line:</i> шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм КПУ http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=551

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Методика викладання богословських дисциплін» відноситься до циклу професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 041 Богослов'я (освітня програма Богослов'я). Згідно з навчальним планом денної форми навчання вивчення дисципліни заплановано на 1 семестр (1 курс).

Курс передбачає ґрунтовне ознайомлення із системою знань, умінь, навичок, компетентностей щодо методології навчально-освітнього процесу в закладах освіти). Особливу увагу акцентовано на вдосконаленні навчально-виховного процесу, що базується на використанні досягнень церковної дидактики, інтерактивних методів навчання, набутті первинних навиків здійснення самостійного наукового пошуку, розробці лекцій, семінарів, презентацій, активному залученні до навчального процесу сучасних інноваційних технологій в освітній сфері.

Освітній процес з дисципліни здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; контрольні заходи. Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції; семінарські заняття, консультації.

Практичні заняття передбачають: розгляд питань щодо освіти, виховання та розвитку особистості для загального обговорення в групі, виконання обов'язкових контрольних та творчих завдань; підготовка доповідей і рефератів; роботу з науковою, навчальною та довідковою літературою; підготовку та участь у дискусіях, дебатах; підготовку тез доповіді на студентську наукову конференцію.

Самостійна робота студентів полягає у засвоєнні вивченого навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Консультації призначені для роз'яснення студентам теоретичних або практичних питань.

Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю, який здійснюється на семінарських заняттях у формі усних відповідей, самостійних робіт та підсумкових тематичних контрольних робіт.

Підсумковий (семестровий) контроль здійснюється у формі екзамену.

ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна кількість годин – 120 год., у т. ч. 40 годин аудиторних занять і 80 годин самостійної роботи студента. Кількість кредитів ECTS – 4.

Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Сам. робота
			Лекц.	Лабор.	Семін. (практ.)	
4	120	40	24	-	16	80

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний рік	Курс (рік навчання)	Семестр	Цикл підготовки	Нормативна/вибіркова
2024/2025	1	1	професійний	нормативна

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

Ознайомити здобувачів вищої освіти спеціальності 041 Богослов'я (освітня програма Богослов'я) з даним предметом і ключовими завданнями курсу «Методика викладання богословських дисциплін» та сформувати навички й уміння, а також базові науково-педагогічні компетенції, що є обов'язковими для здійснення навчально-освітнього процесу у закладах освіти, де викладаються богословські дисципліни

Завдання навчальної дисципліни

- 1) Навчити здобувачів вищої освіти:
 - 1.1. Основ педагогічної майстерності та методики організації (адміністрування) навчально-освітнього і виховного процесу;
 - 1.2. Створювати власні науково-педагогічні твори з богословських дисциплін (силабуси, навчальні та робочі програми, навчально-методичні комплекси, методичні рекомендації, курси лекцій та навчальні посібники), їх презентувати і впроваджувати в навчально-освітній процес.
 - 1.3. Методиці організації самостійної роботи студентів і розробці контрольних заходів за її виконанням у закладах освіти з викладанням богословських дисциплін.
- 2) Сформувати чітке розуміння:
 - 2.1. Цілей і принципів навчання;
 - 2.2. Змісту концептуальних напрямків та специфіки інтеграції богословської освіти у науково-освітню сферу в умовах Болонського процесу та кредитно-трансферної системи навчання;

2.3. Психологічних і моральних якостей педагогічної комунікації, що базуються на дотриманні релігійно-моральних і етично-правових норм у професійній діяльності та повсякденному спілкуванні зі всіма учасниками навчально-освітнього процесу;

3) Засвоїти навички і уміння:

3.1. Застосування новітніх педагогічних технологій в освіті і, зокрема, для викладання богословських дисциплін.

3.2. Розробки і проведення усіх видів занять, передбачених навчальним планом, робочою програмами.

3.3. Здійснення контролю, оцінювання знань, організації та проведення іспитів, заліків і підсумкової атестації здобувачів вищої освіти.

ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати:

Знання

1. Зasadничих принципів, організаційно-правових основ та практичних рекомендацій діяльності закладів освіти в Україні.
2. Змістового наповнення базових понять і категорій з методики викладання богословських дисциплін.
3. Методики та методології здійснення навчально-освітнього процесу (проведення практичних та семінарських занять, самостійної роботи, організація індивідуальної навчальної і науково-дослідної діяльності студентів).

Вміння:

- Самостійно організовувати та забезпечувати викладання богословських дисциплін.
- Застосовувати сучасні технології, методи та засоби навчання;
- Створювати власний науково-педагогічний продукт у галузі богослов'я.
- Застосовувати методи пізнавальної діяльності студентів та активізувати роль у вдосконаленні системи внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу.
- Застосовувати навички методичного забезпечення проведення лекційних, семінарських і практичних занять, самостійної роботи студентів, форм контролю та оцінювання знань.
- Адаптувати методику викладання богословських дисциплін до формування у учасників освітнього процесу критичного мислення і глибшого усвідомлення дидактичних основ трансформації системи освіти та зміни освітніх пріоритетів.
- Самостійно здійснювати науково-педагогічну діяльність та адмініструвати навчально-освітній і виховний процес, працювати в педагогічному колективі, брати на себе ініціативу, нести індивідуальну та колективну відповідальність за його оптимізацію, вдосконалення та адаптацію до запитів здобувачів освіти та суспільних потреб і ринку праці.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів

спеціальності 041 Богослов'я (освітня програма Богослов'я) вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 3. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально відповідально та свідомо.

ЗК 4. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові) компетенції

СК 1. Здатність аналізувати основні етапи та закономірності історичного та релігійного розвитку суспільства для формування громадянської та патріотичної позиції.

СК 13. Здатність і готовність до викладацької діяльності з дисциплін богословського спрямування.

Програмні результати навчання

РН 3. Розуміння необхідності балансу між свободою та відповідальністю в демократичному суспільстві, визнання власної відповідальності за свої вчинки, дотримання стандартів професійної етики, адаптація своєї поведінки до прийнятих системних цінностей.

РН 4. Вміння вступати в комунікацію; активна участь у дискусіях, бажання пояснювати та допомагати іншим, здатність емпатійно взаємодіяти.

РН 5. Самостійність і відповідальність у роботі, професійна повага до етичних принципів, демонстрація професійної, соціальної та емоційної поведінки.

РН 6. Уважне вислуховування співбесідника, чутливість до соціальних проблем, повага до індивідуального та культурного різноманіття.

РН 11. Демонстрація на власному прикладі норм духовно-морального розвитку та їх популяризація серед оточуючих.

РН 19. Демонстрація знань змісту та методики викладання релігієзнавчих та богословських дисциплін у загальноосвітній та вищій школі; проектування системи навчання, враховуючи вікові особливості учнів та студентів.

РН 20. Демонстрація вміння користуватися електронним контентом з дисциплін навчального плану, самостійно створювати елементи навчально-методичних комплексів (тестів, методичних рекомендацій тощо); накопичувати, систематизувати та аналізувати наукову інформацію з теми професійного наукового дослідження.

ПЛАН КУРСУ

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Прак (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Змістовий модуль 1. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти в Україні та специфіка інтеграції богословської компоненти в освітній процес			
Тема 1. Концептуальні напрями розвитку вищої освіти в умовах кредитно-трансферної системи навчання	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Становлення та розвиток богословської освіти в Україні • Проблеми формування викладача богословських дисциплін у ЗВО 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 2. Дидактичні основи сучасної педагогіки і специфіка викладання богословських дисциплін як складової навчально-освітнього процесу	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Місце богослов'я у системі сучасної української освіти • Специфіка викладання богословських дисциплін • Когнітивний і морально-виховний потенціал богословських дисциплін 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки на сайті підтримки навчальних програм.
Змістовий модуль 2. Підготовка кадрів у системі вищої освіти			
Тема 3. Навчально-освітній процес і система його організаційного та методичного забезпечення	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Дидактичні основи підготовки кадрів у системі вищої освіти • Комунікація і робота з інформацією в

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Прак (сем.)	Завдання для самостійної роботи
			педагогічному процесі 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 4. Компетентнісний підхід до викладання дисциплін з ЗВО	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: • Методика розробки силабуса (навчальної програми) з дисциплін • Методологічні основи активізації навчального процесу у процесі викладання 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки на сайті підтримки навчальних програм.
Змістовий модуль 3. Специфіка проведення занять з богословських дисциплін у ЗВО			
Тема 5. Методика підготовки та проведення занять з богословських дисциплін	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: • Методика підготовки та проведення семінарських (практичних) занять з богословських дисциплін (у храмі та поза ним) • Види контролю оцінювання знань, умінь і навичок у навчальному процесі • Специфіка проведення практичних і семінарських занять з богословських дисциплін у ЗВО 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 6. Організація науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти: основні форми,	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань:

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Прак (сем.)	Завдання для самостійної роботи
види та засоби діагностики її результативності			<ul style="list-style-type: none"> • Методика та методологія організації, проведення та захисту педагогічної практики • Методика організації самостійної роботи студентів, написання курсових і кваліфікаційних робіт 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.
Змістовий модуль 4. Новітні педагогічні технології як засіб активізації навчального процесу ЗВО			
Тема 7. Методологічні основи активізації навчального процесу та роль і місце інноваційних технологій у його реалізації	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Дидактичні цілі, засади та принципи управління навчально-творчою діяльністю здобувачів вищої освіти • Організація заліково-екзаменаційної сесії: складання іспитів і заліків. Карта оцінювання організації проведення іспитів і заліків та робота апеляційних комісій 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.
Тема 8. Особливості науково-педагогічної, культурно-просвітницької діяльності викладача богословських дисциплін у ЗВО	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Духовно-моральні засади формування педагогічної майстерності як засіб самореалізації викладача богословських дисциплін у ЗВО • Новітні педагогічні технології та їх застосування у процесі викладання богословських дисциплін 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання богословських дисциплін» використовуються наступні види контролю:

1. Поточний контроль – здійснюється протягом семестру шляхом опитування на семінарських (практичних) заняттях, перевірки виконання тестових завдань, виконання творчих робіт, модульних контрольних робіт тощо. За змістом він включає перевірку ступеню засвоєння студентом навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та семінарського заняття, уміння самостійно опрацювати навчально-методичну літературу, здатність осмислювати зміст теми, уміння публічно та письмово представити певний матеріал, а також виконання завдань самостійної роботи.

2. Підсумковий семестровий контроль – здійснюється у формі екзамену шляхом визначення ступеню засвоєння студентом навчальної дисципліни за результатами виконання екзаменаційного тестування.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ». Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання під час навчальних занять та самостійної роботи								Екзам-ен	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	20	100
10	10	10	10	10	10	10	10		

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Контрольний захід	Бали
Модуль №1	20
Тест 1	5
Семінарські заняття 1-2	10
Самостійна робота	5
Модуль №2	20
Тест 2	5
Семінарські заняття 3-4	10
Самостійна робота	5
Модуль №3	20
Тест 3	5
Семінарські заняття 5-6	10
Самостійна робота	5
Екзаменаційне тестування	20
Разом	100

Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Біблія. Книги Священного Писання Старого та Нового Завіту. – К. : Видання Київської Патріархії Української Православної Церкви Київського Патріархату, 2009. – 1387 с.
2. Вихрущ В. О. Методологія та методика наукового дослідження : Навчальний посібник. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2018. – 328 с.
- А. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / [Курлянд З.Н., Хмелюк Р.І., Семенова В. та ін.]; за ред. З.Н.Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005. – 399 с.
3. Резван О. Методика викладання у вищій школі / О.О. Резван. – Харків, ХНАДУ: «Міськдрук», 2012. – 152 с.
4. Туркот Т. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І.Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.
5. Ушкаренко В. Організація самостійної роботи студентів / В.О.Ушкаренко, Н.Д. Смолієнко, І.В.Осадчук, Т.І.Виноградова. - Херсон: Айлант, 2005. – 96 с.
6. Фіцула М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / М.М.Фіцула. – К.: Академвидав, 2006. – 351 с.

Допоміжна

7. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі. Методичні рекомендації / В.В. Стинська. – Івано-Франківськ, 2016. – 65 с.
8. Дубасенюк О. Урвадження освітніх інновацій в системі вищої освіти / О.А.Дубасенюк // Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2011. – 444 с.
- В. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. О.Моляко, О.Л.Музики. – Житомир: Вид-во Рута, 2006. – 320 с.
9. Коваленко О. Проблеми методичної підготовки викладачів спеціальних дисциплін / О.Є.Коваленко // Педагогіка і психологія. -1996. - N 4. - С. 173–176.
10. Козак Л. Дослідження інноваційних моделей навчання у вищій школі / Л.В.Козак // Освітологічний дискурс, 2014. – N 1 (5). – С. 95 – 104.
11. Кушнір В. Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В.Кушнір, Г.Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. – N 6 (990). – С. 3 – 8.
12. Лозниця В. Форми організації навчання у вищій школі / В.Лозниця // Психологія і педагогіка. – К., 2000. – С. 280 – 298.
13. Мирошник О. Педагогічна майстерність: теорія і практика професійного становлення майбутнього вчителя / О. Мирошник, Н. Тарасевич // Витоки педагогічної майстерності. – 2012. – Вип. 9. – С. 136 – 140.
14. Боришевський М. Ю. Виховання духовності особистості / М. Й. Боришевський, Л. І. Пилипенко, О. І. Пенькова та ін. – Кіровоград: ІМЕКС-Лтд, 2013. – 104 с.
15. Кислашко О. П., Сіданіч І. П. Християнська педагогіка: навч. посіб. / О.П. Кислашко, І. П. Сіданіч. – К. : Духовна вісь, 2015. – 510 с.
16. Ортинський І. Християнство в його виявах і сучасних проблемах. Вибрані твори / отець Іван Ортинський / Упоряд., наук. ред. і авт. вступ. ст. А. Колодний /

Серія «Мислителі української діаспори». – К.: УАР, 2014. – 905 с.

17. Симчич М. Основи християнського виховання / Микола Симчич, протоієрей. - Глибока: Благодатний вогонь, 2015. – 156 с.
18. Хоружа Л., Киричок В. Духовно-моральне виховання школярів в Україні: досвід та шляхи вдосконалення // Рідна школа. – К. : Преса, 2013. – № 4. – С. 26–32.
19. Шкрібляк М. В. Філософська та богословська освіта у структурі національної навчально-освітньої парадигми: сучасні можливості і перспективи розвитку / Микола Шкрібляк // Суспільство, держава і церква у спектрі міждисциплінарних досліджень : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конференції (Хмельницький, 9 – 10 вересня 2016 р.). – Хмельницький: ХНУ, 2016. – С. 107–112.
20. Шкрібляк М. Вивчення української духовності як аксіологічна платформа освіти та виховання: стан і перспективи / Микола Шкрібляк // Вчені-горяни – гірській школі: Науково-методичний посібник з розбудови нової української школи в гірській місцевості / за заг. ред. Петра Лосюка. – Косів: Писаний камінь, 2018. – С. 63 – 75.
21. Шкрібляк М. Повернення до християноцентризму як основа сучасної національної освіти та виховання в Україні / М. Шкрібляк Аксіосфера освіти: історичні тенденції та пріоритети сьогодення : колективна монографія / за ред. члена-кореспондента НАПН України В.О. Балуха. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т імені Ю. Федьковича, 2018. – С. 128–146.